BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Nr. 10 Joi 12 Ianuarie 1939
12 Pagini P I I I I

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Ingheţul Dunării
şi interesele navigaţiunii

In fiecare iarnă, Dunărea, din cauza înghețului, a formațiunii barajelor de sloiuri în diferite puncte și apoi din cauza desghețului, care sfarmă barajele și le transformă în zăpoare, este închisă navigațiunii vaselor de comerț. Cum se apropie vremea rea, vapoarele străine se grăbesc să părăsească porturile noastre maritime dunărene ; iar cele surprinse de îngheț, împreună cu cele locale, se retrag în bazinuri sau în adăposturile pentru „iernat".

După datele statistice și diagramele privitoare la durata înghețului pe Dunăre și a traficului porturilor sale, în timpul iernilor din anii 1836—1936, reese că în lunile Decembrie, Ianuarie, Februarie și o parte din Martie, — cu puține excepții — navigațiunea a fost suspendată și traficul în porturi redus la minimum.

Așa se explică formațiunea bazinurilor și refugiile pentru iernat : în portul Brăila, bazinul docurilor poate adăposti 80—100 de vase ; „iernaticul" din brațul Măcin, 200—300 de vase ; în portul Galați, bazinul de lemnărie și cel al docurilor, fiecare câte 80—100 de vase ; refugiul de la gura Prutului, 40 de vase ; iar cele de la Isaccea, Tulcea, Ismail, (Copana Bolca) și din brațul Stepovoi de lângă Chilia Nouă au o capacitate totală de 70 de vase.

Dacă fenomenul înghețului și dezghețului Dunării este natural, nu este însă imposibil în epoca noastră de a-i înlătura efectele sale dăunătoare navigațiunii și traficului în porturile sale.

Așa, de ex., după știrile primite din Galați, barajele de ghiață ce s'au format dela ceatalul Sf. Gheorghe până la mila 34, la punctul numit Gârla lui Rusu, și de lângă Parches, au fost sparte de câteva vase, spărgătoare, ale Comisiunei europene a Dunării.

O parte din calea navigabilă a fluviului, fiind liberată de ghețuri, a putut îngădui circulația unor vapoare ; dar în alte sectoare, banchizele și scurgerea sloiurilor, care pot forma zăpoare în drumul lor, mențin vasele în refugiile pentru iernat.

In asemenea condiții navigațiunea vaselor pe Dunărea fluvială și maritimă nu poate fi restabilită.

PREDEALUL, IARNA

Pe Susai

Statele-Unite construesc
cele mai mari vase de război din lume

Washington, 9 (Rador). — „New York Times" anunță că ministerul marinei a terminat elaborarea proectelor pentru punerea în construcție a două dintre cele mai mari vase de război ce au fost construite până acum în lume.

Este vorba de două cuirasate de câte 45.000 tone, înarmate cu 9 tunuri de câte 400 mm., putând să înainteze cu 33 noduri pe oră.

Fiecare cuirasat va costa circa 100 milioane dolari.

Ziarul adaogă totdeodată că realizarea acestor cuirasate reprezintă un succes al școalei navale americane, care susține nevoia de a se construi vase de război cât mai repezi.

In pagina 9-a:

Ordonanța definitivă
in fraudele dela Ungheni

SCRISORI DIN PARIS

O ruptură diplomatică

de RENE SAIVE

Paris, Ianuarie

Anul 1939 a început cu o izbucnire de veselie. Faptul e de bun augur.

In două cuvinte, iată despre ce este vorba : Persia a întrerupt relațiile cu Franța.

Nu-i nimic de râs în aceasta, veți spune d-voastră. Căci niciodată ruperea relațiilor diplomatice n'a vestit evenimente plăcute. Adesea ori au precedat chiar conflicte armate.

Cititorii noștri să fie însă liniștiți.

Persia n'a declarat încă războiu Franței. Este prea puțin probabil că-l va declara cândva. Dar Persia este foarte, foarte nemulțumită de Franța.

Dece ?

Pentrucă ziarele franceze au vorbit cu prea multă ușurință de pisici. Da, da, de pisicile persane, cari sunt, dealtfel, minunate, după cum fiecare știe.

*

Să povestim însă lucrurile așa cum trebuie povestite.

Ca în fiecare an, s'a organizat și în anul acesta la Paris, în ultimele zile ale lui Decembrie, o expoziție internațională de pisici. Cele mai frumoase pisici din lume se aflau aci. Cele mai frumoase dintre cele mai frumoase erau și de astă dată pisicile persane.

Presa a observat aceasta și două mari ziare „Le Petit Parisien" și „Excelsior" au publicat câteva fotografii ale acestor pisici persane, cu următoarea legendă : „Sa Majesté le Chat". (Majestatea Sa Pisica).

Dar limba franceză se pretează la anumite jocuri de cuvinte. Și „Să Majesté le Chat" se pronunță exact ca: „Sa Majesté le Shah". (Șahul). Atât a fost deajuns ca să trezească mânia bunilor persani, cari au acuzat Franța că ridiculizează pe Șah.

Și ca o culme a nenorocirii, al treilea ziar — un ziar umoristic — s'a făcut culpabil de aceeaș crimă de lèse Majestate.

*

Acest al treilea ziar merită să fie înfățișat cititorilor, de oarece dă o savoare specifică incidentului diplomatic care ne interesează.

Titlul ziarului este „L'Os à Moelle" (Osul cu măduvă).

Directorul său se numește Pierre Dac.

Cine este Pierre Dac?

El însuși se definește „le roi des loufoques". Nu știu dacă termenul „loufoque" își are echivalentul în limba românească. Nu cred. Trebuie să spun că și în Franța cuvântul acesta nu figurează în dicționarul Academiei. Dar înseamnă nebun, detracat, fantezist... Oamenii cărora li se dă epitetul de „loufoque", sunt oameni cari nu respectă regulile obișnuite ale vieții, cari poartă pe cap o pereche de ghete, se hrănesc cu dantele și cari ar umbla pe cap, dacă s'ar putea.

Firește că ziarul lui Pierre Dac este răsfrângerea credincioasă a acestor teorii aiurite.

Or, în comunicatul pe care l-a dat presei spre a explica supărarea Persiei, d. Georges Bonnet citează „l'Os à moelle", alături de „Le Petit Parisien" și „Excelsior".

Își poate închipui oricine voioșia publicului parisian citind această extraordinară informație. La gândul că Pierre Dac — care este și un cupletist prețuit — este pricina unui diferend diplomatic, oamenii cei mai serioși, cei mai refractari voioșiei, n'au putut să se abțină să nu izbucnească într'un hohot de râs.

Incă odată, realitatea s'a arătat superioară autorilor comici.

Astfel a început anul 1939.

In definitiv, a început bine.

Dacă toate incidentele diplomatice cari vor surveni înainte de 31 Decembrie au aceeași gravitate, lumea va putea dormi liniștită.

Dar ar fi prea frumos!...

Capitalurile americane
se inapoiază la matcă

Washington, 9 (Rador). — **Tezaurul american anunță că în cursul primelor nouă luni ale anuiui 1938 s'au înapoiat în Statele Unite importante capitaluri, micșorarea de capitaluri soldându-se prin întrarea a 32.619.000 dolari, în timp ce în primul semestru din 1938 ea se solda prin exodul a 374.547.000 dolari.**

Situația din Europa din cursul lunei Septembrie pare să fi fost cauza acestei importante schimbări în mișcarea capitalurilor.

Mișcarea de capitaluri dintre Franța și Statele Unite s'a soldat prin intrarea a 27.006.000 dolari, în timp ce exodul capitalurilor spre Franța, în luna Septembrie 1937 însuma 4.408.700 dolari.

Vizita d-lor Chamberlain şi Halifax la Roma

Azi d. Chamberlain și lordul Halifax vor fi, la Roma, oaspeții d-lui Mussolini.

In împrejurările internaționale de astăzi acest eveniment politic trebue cercetat din trei puncte de vedere:

1) In raport cu acordul anglo-italian și, prin consecință, și cu războiul civil din Spania.

2) In raport cu conflictul franco-italian și

3) In raport cu evoluția situației internaționale europene după acordul dela Muenchen.

Ne vom ocupa în prezentul articol de consecințele ce le poate avea întrevederea conducătorilor politicei britanice cu d. Mussolini în legătură cu conflictul actual franco-italian.

In primul rând trebue relevat faptul că d-nii Chamberlain și Halifax în drumul lor spre Roma s'au oprit la Paris spre a avea o convorbire cu d-nii Daladier și Bonnet. Acest popas de câteva ore la Paris nu este desigur un simplu gest de curtoazie. El apare dimpotrivă ca o voită manifestare de solidaritate anglo-franceză menită să înlăture versiunile tendențioase care au circulat în ultimele zile în jurul vizitei de la Roma. Presa pariziană insistă asupra acestei dovezi de „prietenie credincioasă" și precizează că scopul oprirei la Paris a primului ministru și a ministrului de externe ai Marei Britanii este „de a pune guvernul francez în curent cu intențiunile lor la plecare și cu convorbirile lor la sosire, la Roma".

Solidaritatea franco-britanică este astăzi incontestabil o chezășie a păcii europene. „Fermitatea Franței — scrie ziarul „l'Ordre" — și strânsul contact franco-britanic sunt condiții sine qua non pentru menținerea păcii".

Aceasta este părerea dominantă atât în Franța cât și în Anghia și, pentru a o întări, d-nii Chamberlain și Halifax s'au oprit în drumul lor spre Roma la Paris. Orice alt drum spre Roma decât acesta ar fi putut fi interpretat ca o slăbire a blocului Paris-Londra și ar fi deservit scopul întrevederilor din capitala Italiei care nu poate fi altul de cât pacea europeană.

Chestiunea care se pune însă este dacă și în ce mod d. Chamberlain și lordul Halifax vor atinge, în discuțiile de la Roma, litigiul actual franco-italian.

Declarațiile făcute de d. Daladier, primul ministru francez, la Alger arată în mod lămurit că dorința Franței este ca în conflictul ei cu Italia, provocat de revendicările acesteia, să nu intervie nici o putere străină. „Franța — a spus d. Daladier — nu are nevoie de mediațiunea nimănui". Intreaga presă franceză și-a însușit acest mod de a vedea al d-lui Daladier și insistă asupra caracterului „strict englez" pe care trebue să-l aibă convorbirile de la Roma.

Dar, părerea noastră este că tocmai acest caracter „strict englez" va provoca, cu prilejul convorbirilor de la Roma, și o cercetare a problemelor franco-italiene.

Intr'adevăr conflictul actual franco-italian este de natură mediteraniană. El atinge astfel și direct și indirect interesele britanice în Mediterana, mare vitală pentru Marea Britanie. Acordul anglo-italian din Aprilie 1938 a fost încheiat tocmai în vederea apărărei intereselor britanice în Mediterana care au fost legate, prin consensul comun al Italiei și al Marei Britanii, de menținerea statului quo mediteranean. In virtutea acestui acord anglo-italian nici o modificare nu s'ar putea efectua în Mediterana fără asentimentul Marei Britanii și acest asentiment Marea Britanie nu l'ar putea acorda fără acceptarea prealabilă a Franței, atâta timp cât se menține solidaritatea anglo-franceză în politica europeană.

Iată deci cum, prin deducțiune logică, conflictul italo-francez va trebui să formeze un capitol al convorbirilor pe care le va avea d. Mussolini cu conducătorii politicei britanice. D. Chamberlain și lordul Halifax nu vor

(Continuare in pag. 2-a)

Noul prim-ministru al Japoniei

BARONUL HIRANUMA
noul președinte al consiliului de miniștri japonez

—xXO●OXx—

NOTE
OMENIE...

Ați văzut vreodată fotografia, — din străinătate, — a unor pompieri cari, cu scările desfăcute și cu plasa întinsă, luptă să scape de la moarte o rândunică și puii ei, cuibăriți într'un colț dela etajul al zecelea ? . . .

Povestea care urmează, — adevărată dela primul până la ultimul cuvânt, — ne-o amintește pe cea de mai sus.

Autoritatea noastră judecătorească, aplicând legea, a închis și a sigilat, înainte de sărbători, un mare magazin, — nu importă numele, — din str. Academiei.

Nu s'a observat, însă, în momentul sigilării, că o făptură rămăsese înăuntru : o pisică se ascunsese sub un raft sau în vreun ungher, de unde a ieșit abia după aceea.

O vreme, pisica trebuie s'o fi dus bine, în mijlocul grămezilor de pește, mezeluri, brânzeturi și alte bunătăți... Dar, închise, alimentele de acolo s'au stricat, transformând prăvălia într'un depozit de groaznice miasme. Astfel că, după două-trei zile, pisica era văzută la geam, chinuită de sete, pe maldăre de împuțiciuni, miorlăind sfâșietor și, ceeace era mai trist, gata să nască.

Două doamne din comitetul soc. „Grija de animale" au făcut ceeace trebuia: Au sesizat pe procurorul de serviciu, — singurul care putea ușura soarta animalului și a puilor ei pe nedrept osândiți la moarte.

Înțelegător al suferinței, procurorul nu s'a sfiit să sesizeze pe procurorul general

Iar procurorul general a găsit că e natural ca animalul să nu sufere. In consecință d-sa a admis scoaterea, — (din cassa de fier a parchetului), — a cheiei de la ușa prăvăliei, delegând pe comisarul circumscripției respective să-l asiste pe procuror la desigilarea ușii și salvarea pisicii.

Sigiliile s'au desfăcut, pisica a fost scoasă de procuror și încredințată doamnelor salvatoare, după care ușa s'a încuiat și sigiliile s'au repus . . .

Aceasta s'a petrecut în ziua de 31 Decembrie, în Capitală.

Orice comentariu, n'ar face decât să scadă frumusețea și omenia gestului... E bine însă ca, lângă cuvântul de mulțumire cuvenit, să notăm numele procurorului: d. Paul Voiculescu-Quintus, și al procurorului general: d. Radu Pascu.

M. NEGRU

Păduri in flăcări in Australia

Melbourne, 9 (Rador). — Pe o mare întindere a statului Victoria a isbucnit un foc, care nimicește sute de hectare de teren păduros.

Doi pădurari au fost carbonizați la Toolangi și autoritățile sunt neliniștite neavând știri despre numeroase centre de coloniști. Un automotor trimis pentru ajutorare în regiunea focului, nu s'a mai înapoiat de două zile.

Mari cantități de cherestea și numeroase case au căzut pradă focului.

Cauza incendiului este seceta, care întrece pe toate cele cunoscute în Australia în ultimul sfert de veac.

Cancelarul Hitler, von Ribentropp și colonelul Beck, ministrul de externe al Poloniei, la Berchtesgaden

Aniversarea
M. S. Reginei Marioara a Iugoslaviei

M. S. Regina Marioara

Intreg poporul iugoslav a sărbătorit Luni a 39-a aniversare a M. S. Regina Marioara a Iugoslaviei, mama tânărului Rege Petru și vrednica și neconsolata soție a Regelui martir Alexandru.

Dragostea și admirația poporului iugoslav se împletesc astăzi în chip armonios cu sentimentele poporului român pentru vrednica fiică a marei Regine Maria a Românieі.

Născută și crescută pe pământul românesc, Regina Marioara a dus în sufletul Ei, în țara Ei adoptivă, virtuțile moștenite și întărite prin educația desăvârșită ce a căpătat-o și în devotamentul Ei pentru poporul de a cărui soartă și-a legat viața, n'a uitat niciodată poporul român în mijlocul căruia s'a născut.

După moartea marelui Său soț, Regina Marioara Și-a închinat viața educației fiului Rege și operelor de binefacere. In grija Ei ca tânărul Rege să fie într'o zi un vrednic urmaș al marelui Rege Alexandru și în alinarea suferințelor altora, Regina Marioara a găsit singura consolare a propriei Ei dureri care I-a îndoliat sufletul.

Secondată în educația celui mai tânăr Rege din lume de Principele Regent Paul, Regina Marioara urmărește, cu toată grija de mamă și cu conștiința de Regină, evoluția însușirilor Aceluia care va avea într'o zi greaua răspundere a destinului unui popor harnic și glorios.

Fă Cerul ca sincerele urări de viață lungă pe cari I le adresează azi poporul iugoslav și cel român să fie pentru îndurerata Regină o mângâere și o încurajare pentru viața Ei închinată binelui poporului iugoslav și amiciției româno-iugoslave.

„Frontierele geografice" ale Ungariei
Teoriile şi ingrijorările d-lui Tibor Eckhard

de R. SEIȘANU

Intr'o conferință ținută în ziua de 5 Ianuarie a. c., la sediul Uniunii studenților piariști din Budapesta, d. Tibor Eckhard, cunoscutul luptător revizionist maghiar, s'a ocupat de aplicarea principiilor wilsoniene în basinul dunărean și a ajuns la concluzia că actualele frontiere din această parte a Europei nu pot fi menținute, deoarece nu întrunesc... condițiile geografice !

Și d. Tibor Eckhard a susținut teoria frontierelor geografice, care „sunt mai puternice de cât cele etnografice, căci ele se bazează pe factori geopolitici, regulatoare ale istoriei și se exprimă în concepția ideii de stat a coroanei Sf. Ștefan".

Această teorie, în materie de frontiere moderne, este în opoziție violentă cu principiul naționalităților, care a fost pus în aplicare, nu numai prin tratatul dela Trianon, dar și prin acordul recent stabilit la München privitor la frontierele occidentale ale Cehoslovaciei și în parte, prin acordul dela Viena, privitor la frontierele meridionale ale aceluiaș stat. Ea este în opoziție și cu dreptul de autodeterminare al națiunilor, care, deasemenea, a fost luat în seamă de membrii conferinței păcii din Paris, și este recunoscut în dreptul internațional public modern, ca element esențial în materie de frontiere.

Frontiera geografică se bazează pe mediul fizic; pe sol, care are ca element esențial relieful și împărțirea apelor; iar nu pe mediul uman și pe dreptul națiunilor de a dispune de teritoriul în care au luat naștere și s'au dezvoltat. Principiul bazinurilor fluviale, pe care își întemeiază d. Tibor Eckhard teoria frontierelor geografice nu mai este susținut de nimeni în Europa, ca principiu regulator de frontiere.

Un specialist în materie, d. Paul Lapardelle, profesor de drept internațional, la Paris, iată ce spune în această privință:

„Principiul basinurilor fluviale a fost larg criticat ; acum el este discreditat și înlocuit prin principiul regiunei, unitatea geografică determinată conform indicațiilor recente ale geografiei umane și economice...

Solul, considerat ca „habitat", nu este pentru geografi de cât sediul teritorial, transformat prin așezarea și activitatea indivizilor. Alături de linia împărțirei apelor, limita ideală a mediului fizic, geografii, și în special etnologii,

(Continuare în pag. 2-a)

Munkacs, unde au fost recentele turburări